

MAROSVÁSÁRHELYI KIR. ÜGYV. HÍR-
ADÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — Maros-Vásárhely, —
 Szentgyörgy-utca 9. szám.
 — ref. lelkészi lakás. —

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
 PAÁL GUSZTÁV,
 ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 „Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI AR:

Egy évre 4 kor. Negyedévre 1 kor.
 Fél évre 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Protestáns öntudat.

A mi egyháztársadalmi törekvéseink, munkánk eredményességét, egy pezsgő egyházi élet megindulását nagy mértékben hátráltatja a protestáns öntudat hiánya. Nekem úgy tetszik, hogy a mi protestáns társadalmunkban nagyon-nagyon soknak, kevésbé műveltnek és műveltnek egyaránt, csak éppen halvány fogalma van arról, hogy tulajdonképpen miért is vagyunk mi protestánsok? A legtöbbben nem is okoskodnak. Beleszülettem — úgy gondolkozik egy nagy rész — a hitfelekezetembe, hát csak tartom magam ahoz. Minden vallás jó vallás. Csak a kárvallás rossz — okoskodik egy más rész és esetleg a vallás változtatással járó kényelmetlenség tartja meg csak egyháza kötelékében. Bizony azok között is, akik a legbuzgóbbaknak látszanak, legtöbbször egyebet sem látok, mint elfogultságot más egyházakkal szemben; bírálgatják szenvedélylyel a maradandóság, az állandóság elvén felépült katolikus egyház dogmáit, beszélnek abszurditásról, dobálóznak üres jelszavakkal, untalan emlegetik a középkori sötét szellemet, a gályarabok szenvedéseit, s összes protestáns egyházi tevékenységüket ebben az izgalmas, harcias hangulatban merítik ki.

De ha aztán azt kérdezed, hogy voltaképpen

miért protestánsok, miért például épen kálvinisták ők, arról alig tudnak számot adni? A hitbeli különbséget az egyes felekezetek között ismerik, hiszen ezt megtanulták az iskolában.

Ezeknek az ismereteknek, a megtanult vagy legtöbbször betanult hitvallásoknak az alapján beleszorítják azután magukat a felekezetiesség korlátai közé, *anélkül azonban, hogy belső hit, erős meggyőződés által igazolni tudnák maguk előtt e felekezethez való tartozásukat.*

A hagyományokhoz való ragaszkodás, a szokás, a vallásos oktatás által nyújtott ismeretek, mindezek, elismerem, tényezők valamely vallásfelekezetekhez való tartozandóság igazolására, tényezők a felekezetiesség megerősítésére. A protestántizmust igazoló legfőbb tényezőt azonban ne ezek között keressük, hanem abban, ami magát a protestántizmust létrehozta; a meggyőződésben, az öntudatosságban. És mi a protestáns öntudat? *Tudása annak, hogy a protestántizmus egy oly egyetemes elven alapszik, amely az ember rendeltetését e földön igazabban fejezi ki, amely az emberiség nagy eszményeinek megvalósítására hatalmasabb eszközt nyújt, amely az emberiség szellemi törekvéseit biztosabb mederben gyűjti össze, nagy feladatát jobban domborítja ki, — e mellett az egyénnek, az egyes embernek a munkásságra, az érvényesülésre, a*

szolgálatra több szabadságot biztosít, mint bármely más erkölcsi elv és vallásos világnézet. Ez az elv a fejlődés, a végnélküli tökéletesedés elve, amely a Krisztus tudományáról hivebb magyarázatot ad, a Krisztus által az ember, az emberiség elé tűzött nagy feladatot igazabban fejt meg, mint az állandóság, a mozdíthatatlanság elve az egyházban.

Föltétlenül el kell ismernünk, hogy az örök időkhöz való mozdíthatatlanság elvében is van magasztosság, ami megragadja hatalmasan az emberi kedélyt. A katolicizmust mint alkotást, mondhatnám mint művészi alkotást, az ő hatalmas bástyaival, szilárd, kikristályosodott oszlopaival hajthatatlan finom csipkészetű gerendáival a sejtelmet tápláló, félhomályt árasztó ablakaival, az örök időkre emlékeztető mohlepte komor falával, bámulattal szemlélem. Be van végezve, nincs mit elvenni belőle, nincs is mit hozzá adni. Bámulva szemlélem, *de nem látom benne azt, amit a Krisztus adott, az életet.* Ime ebben áll, ezen sarkallik a protestáns létjogosultsága: az emberi élet. Egy élő szervezetnek kell lennie az egyháznak, egy hatalmas életműködésnek a tükröképét kell mutatnia. Az elmulás termő réteget alkot, amelyben az új életműködés mindig egyre hatalmasabb arányokban hajtja ki zöld mezét, lombkoronáját, növeli az ő egyedeinek törzsét, sudarát.

A protestáns hatását az emberiségre nem abban kell keresnünk, hogy megváltoztatta a dogmákat, a hittételeket, hanem abban, hogy visszaadta az embert az ő földi rendeltetésének. Életet teremtett meddő álmadozás helyett, megindította a szerves életfolyamatot, s felszabadította az embert a reáboruló kristály-páncél szorítása alól.

Ezt a meggyőződést és az ebből folyó öntudatot kell fejleszteni, kell érvényre juttatni a mi hiveinkben. Műveltekben és kevésbé műveltekben egyaránt. A protestáns nagy alapelveit kell megismernie mindenkinek. Ha ezt megismerte, ha meggyőződést merített, akkor egyházunkat nem fogja egy szűk korlátú felekezetnek tekinteni, hanem épp oly egyetemes egyháznak, mint azt, amely mozdíthatatlanságra alapította magát. Nagy, általános emberi törekvéseket fog magában egyesíteni és nemcsak beleszületik

a protestánsizmusba akkor valaki, hanem oda tartozik meggyőződésével is.

Nem lesz szükség felekezeti, szektárius gyűlölködésre, izgatottságra, hanem tiszta erős meggyőződésünk hangján mondhatjuk el egymásnak, azoknak, akik más meggyőződéssel élnek.

Mi nem felekezet vagyunk, mi az egyetemes élet követeljük a protestánsizmus részére. Ez a mi meggyőződésünk és ebben a meggyőződésben áll a protestáns öntudat. Ha kiemelkedünk a felekezeti fellogás szűk korlátjai közül, és nem megtérteknek, védekezőknek tartjuk magunkat, hanem magunknak követeljük meggyőződésünk szerint a világot: ha leráztuk magunkról a felekezetiességet, csak gyűlölködésre, agyarkodásra vezető porát s megismertük azt, amit a protestánsizmus kifejez. jelent, akkor vagyunk igazi Krisztus követők.

Bedőházi János.
egyházmegei gondnok.

ISTEN ADOMÁNYA.

Ez a mi életünk csak muló kód s pára...
Szegénység, gazdagság Isten adománya.
Istennek kezében van minden hatalom,
Az övé e földön minden, birodalom.
Egészség, betegség Isten adománya,
Fogadjuk szívesen, amint ránk bocsátja.
Mert végül csak halál a mi osztályrészünk.
Meghalunk mindnyájan — anyától születünk.

E világon minden Isten adománya...
Óh földi halandó ne bizz vagyondobba;
Ha rád veti kezét a nagy Mindenható,
Elveszhet mindened egyetlen csapástól.
Van egy legfőbb kincsed, mely mindennél drágább,
Melyet a jó Isten kinek-kinek megad...
E kincs: tiszta lélek, a szív nyugodalma,
Mely többet ér, mint a világ kincshalmaza.
E legdrágább kincset tartsuk meg mindvégig,
És így tiszta lelkünk elér majd az égig!!

Szűcs Károly.

Emlékezzünk régiekről.

A felfalusi ref. hiveknek értékes román stílusú régi templomuk van, papjukkal egyetértve mégis szerződést kötöttek a vállalkozóval, hogy nekik új templomot építsen a régi anyag felhasználásával. De jött a Műemlékek Országos Bizottsága s a dolog megakadt. Főhatóság kell majd rendezze az ügyet.

A gerneszegieké szép gotikus templom s ott is szinte baj lett, mert a templom szentélyében nem találták meg Teleki Mihály tetemeit a milleniumi restaurálás alkalmával, pedig a kathedra elöl állítólag csontokat dobtak ki. Csak dr. Pósta Béla egyetemi tanár úr biztatásának köszönhető, hogy az ásatást kiterjesztették az egész templomra s szerencsésen megtalálva a nagy kancellárt, a Teleki-család nem tette tovább vita tárgyává a korábbi ásatásokat.

Só-hegy Szováta fűrdőn.

A marosszentkirályi és nagyölyvest templom fal-festményei csak Kelemen Lajos és Nemes Ödön buvárodó szellemének köszönik fennmaradásukat.

A gógánváraljai mennyezet-festést csak félig elkorhadva lehetett megmenteni, de már a mikesfalvi román stílusú templom, festett mennyezetével együtt eltűnt örökre. S hány régi templomunk pusztult el így ékesség-

geivel kárára a művészet, művelődésünk s a magyarság történetének!!

A pusztítás ma is folyik. Még szép számmal levő régi templomainkat borúra-derűre restaurálják, toldozzák, foldozzák barbár módon, vagy éppen egészen lebontják.

Ki a hibás miatta?

Jó lélekkel alig lehet az illető papokat okolni, hiszen egyházaik története nincs feljegyezve, annál kevésbé van megírva; művészet-történettel pedig a theológián nem foglalkoztak. Ezért történnek azok az okatlan rontások-bontások egyházunk szégyenére, a kultúra rovására. Éppen ezért kívánatosnak tartanók, ha megiratnék, — ne mende-mondák — de oklevelek alapján összes egyházaink rövid története s az kalauz formában papjaink kezébe adatnék.

Egyházkerületünk könnyen megtehetné ezt, mert kitűnő historikussal rendelkezik Pokoli József személyében. Egy ilyen munka főszerkesztése neki legillőbb foglalkozás.

Segítő-társakul is kitűnő erőket kaphatna kollegiumunk történet-tanáraiban. Csutak Vilmos, dr. Görög Ferenc, Bodrogi János, dr. Török István, dr. Dékányi Kálmán hivatott munkásai a historiának.

Maga a munka, jól tudjuk — nagy és fáradságos, de az említettekén kívül Kelemen Lajos, Biás István, a Teleki nemzetség levéltárosa készséggel szegődnek segítő társakul. S kívülök még mások is akadnának.

Tán nem mondunk nagyot, ha állítjuk, hogy egyházkerületüknek becsületbeli ügye egy ilyen munka kiadása.

Ajánljuk azért e tervet szíves figyelmébe azoknak, akiket illet.

Szász Ferenc.

Ha imádkozunk a lélek indításából, értelemmel is imádkozunk; egyszersmint pedig hitbeli bizalom legyen annak erős alapja, mert erre int minket Pál apostol is: járuljunk, *ugymond, bizalommal a kegyelemnek székhé, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk*

Az Ifj. Keresztyén Egyesületekről.

— Az Erdélyi Ref. Egyházkerület Egyházi Étekezlete alkalmából Marosvásárhelyt, a lelkészek és tanítók részére rendezett szociális kurzuson tartott előadás. —

I. Az ifjuság lelki gondozása.

Az ifjuság lelki gondozása egyik legégetőbb kérdése napjainknak. Életkérdés protestáns egyházainkra s nemzetünkre nézve.

Allításunkat nem szükséges hosszasan indokolnunk. Tudvalevő, hogy erkölcsi tekintetben minden ifju a 18—25 év között vesz határozott életirányt. Az is szomorúan nyilvánvaló, hogy e kritikus korban a rossz társaság meg nem szünő kísértései meg a materialista irányzatok áradatai hovatovább növekvő hévvel igyekeznek ifjainkat magukkal sodorni.

Igaz, hogy a családi élet, a gondos vallásoktatás, az evangéliom hű prédikálása megannyi üdvös óvőeszköz, ami az ifjuságnak is épp, ugy rendelkezésére áll, mint a gyülekezet többi tagjának. Ám ezek az eszközök nem érnek el minden ifjuhoz. A családi kör üdvös hatása — sajnos — a modern világban mind inkább gyöngül, itt-ott egészen eltűnően van. Az oktatás erkölcsi oltalmat nem ad. A hivatalos templomi prédikációk pedig magasak az ifju elmének. Meg az ifjuság moralizálása nem is a tanítás, hanem a nevelés problémája.

Nem csoda, ha az ifjakban áradozó életerő ilyen körülmények között kicsap a helyes mederből. Pásztor nélkül való juhok módjára eltévednek s igen sokan közülök örökre elvesznek.

„Szép reményink hajnalcsilagánál
A jövő tündérvárában áll.
Csak midőn e tömkelegbe lépünk,
Venni észre gyászos tévedésünk.”

Petőfi.

Egyházunk és nemzetünk jövője kiált felénk, hogy mentsük meg ifjuságunkat e „gyászos tévedés”-től! Sietve kezdjük meg érdekében a küzdelmet módszeresen az intézményesen, okossággal és erővel.

E küzdelem kipróbált eszköze az Ifjusági Keresztyén Egyesületek intézménye, amely világszerte mindenütt bevált, ahol komolyan alkalmazásba vették. Ezen egyesületek eddigi fejlődése rendkívül figyelemre méltó s úgy látszik, a jövőben döntő hatásuk lesz az egyetemes protestantismus életére.¹ Erről az intézményről óhajunk tájékoztatóni egyet-mást közölni.

II. Az Ifjusági Keresztyén Egyesületek eredete és alapelve

Az I. K. E. eredetét az 1844-dik évre tehetjük. Ekkor történt, hogy Londonban egy ifju kereskedő-

¹ Az I. K. E. világszövetségéhez elenleg 7805 egyesület tartozik, 800, 575 taggal. Az egyesületeknek 864 fizetett titkára s 1064 (közel 222 millió korona értékű) épülete van (Correspondence Menéuelle du Comité Universel 1908. áprilisi közleménye.)

segéd, Williams György, lakásán összegyűjtötte barátait bibliaolvasás és imádkozás céljából. E bizalmas baráti kör 1845-ben rendszeres társasággá, egyesületté szervezkedett, amelynek hamarosan százhatvan tagja lett. A következő években számos hasonló társaság keletkezett Európa és Amerika különböző pontjain, városokban és falvakban egyaránt. A szétszórt egyesületek nemsokára szükségét érezték az egymáshoz való közeledésnek s a tekintélyesebb csoportok az 1850-iki első világkiállítás alkalmából elküldötték megbízottaikat Párisba értekezletre. Ez az értekezlet elhatározta, hogy a különböző országokban lévő egyesületek közös elvi alapon szövetségre lépnek egymással. Egyszersmind megvitatta és megállapította azt az alapot, amely azóta az Ifj. Ker. Egyesületek alapokmánya.

Ez az u. n. Párisi Alap s szórul-szóra így hangzik:

„Az Ifjak Keresztyén Egyesületeinek az a célja, hogy egy társaságba gyűjtsék azokat az ifjakat, akik Jézus Krisztust Megváltójuknak és Istenöknek tekintvén, a Szentírások szerint, az ő tanítványai akarnak lenni hitőkben és életőkben s akarnak munkálkodni együttesen Mesterök Országának az ifjuság között való terjesztésén.”

Ez a cikkely minden kétséget kizáróan mutatja, hogy a szóbanforgó egyesület az ifjak elé a legmagasabb ideált állítja. Ez a méltó az ifjusághoz! Nem elégszik meg holmi határozatlan és bizonytalan „vallásosság”-gal, ami bárminő spirituálista irányzattal összefér. Nem ismeri el, hogy az „erkölcs” hirdetése magábanvéve képes volna a szivre és lelkiösmeretre hatni. Keresztyén hívallás ez, a szó legszorosabb értelmében.

Hirdeti Jézus Krisztus abszolút tekintélyét, ki az emberek egyetlen és örök Megváltójának, Isten Fiának, Istennek tekint. Hirdeti a Szentírásnak, mint a bölcsesség és élet egyetlen szabályozójának páratlan tekintélyét. Ezt egyszerűen elénk tárja s vita tárgyává tenni nem engedi.

Az I. K. E. megköveteli tagjaitól, hogy a Jézus Krisztus tanítványai legyenek teljes életőkben. Azaz, el kell ismerniök, hogy az ember bűnös s minden emberi szenvedés oka a bűn. Másrészt tudniök kell, hogy Isten a bűnösöknek üdvét akarja s ezért küldé el egyszülött Fiát. Továbbá, igaz bűnbánattal le kell mondaniök bűneikről, őszinte megtéréssel el kell fogadniök Jézust személyes Megváltójokul s a Szent-

¹ L. bővebben Csiky Lajos „Lovag Williams György élete” c. értekezését. Protestáns Szemle 1908. évf. 232. kk. I.

² L. bővebben: Histoire des Unions Chretiennes de Jeunes Gens. Genève 1894., továbbá: Messenger Jubilaire Genève, 1905. című műveket, hol az egyesületi mozgalmak történelmi adatai országonkint vannak csoportosítva. E művek angol és német nyelven is megjelentek.

lélek segítségével meg kell valósítaniok a tisztaságnak, igazságnak és szeretetnek életét. a Mester példája szerint.

Az I. K. E. azt is kívánja tagjaitól, hogy munkálkodjanak az Istenországa terjesztésén az ifjuság között. Ez azt teszi, hogy az emberi összetartozás, szolidaritás érzetében, felebaráti szeretettel igyekezzenek társaikat kiragadni a bünből, bajból nyomorúságból s elvezérelni a keresztyén hit és élet forrásához.

III. Az I. K. E. felekezeti helyzete.

Látni való, hogy az I. K. E. alapja teljesen megegyezik a református egyház tanításával. Egyszermind közös alapja ez az összes keresztyén felekezeteknek, már amennyiben azok „keresztyének“. Az egyesület azonban voltaképpen egyik felekezethez sem tartozik. Független keresztyén társadalmi intézmény, amely minden ifjút, felekezeti különbség nélkül egyesíteni akar az Evangyélium körül; befogadja a hívő katolikusokat is, ha őszintén elfogadják az előző fejezetben jelzett alaptételeket.

Az egyesület rendeltetése nyilvánvaló: a protestáns egyházak segédcapata: buzdítja az ifjakat a saját istentiszteletök látogatására, készíti őket a saját egyházuknak való szolgálattételre; buzgó egyháztagokat, lelkiismeretes presbterekeket akar képezni és adni az egyházaknak. De a felekezeti semlegesség szükséges két okból. Először azért, mert a vegyes lakosságú városokban félreértésekből és előítéletekből oly mély árok van az egyházak és a közömbös tömeg között, amelyre hid kell. Az egyesület ilyen hid akar lenni: semleges terület, hol az evangyéliomot a maga egyszerűségében mutatják be. A hallgatókat illeti annak a megítélése, hogy ezt az evangyéliomot a mi egyházunk hirdeti leghivebben. A kisebb községekben, ahol egyetlen egyház van, az egyesületi munka e tekintetben sokkal könnyebb. De itt is szükséges a Párisi Alap, hogy az egyesületnek tagja lehessen olyan egyén is, aki az egyháznak esetleg nem tagja. — Szükség van továbbá a felekezeti semlegesítésre azért, mert az I. K. E. alakítása, megerősítése és fentartása sok jó akaratot és anyagi áldozatot kíván s csak úgy valósítható meg sikeresen, ha azok, kik a saját egyházukban külön munkálkodnak, egyesült erővel támogatják e közös ügyet. Két egyesület egy városban, két prot. felekezet ürügye alatt, az erők elmorzsolódása volna, gyöngeség, ami lehetlenné tenné oly anyagi organizációt, amelynek segítségével sikeresen küzdhetnek meg mindazzal, mit a világ csábítása nyújt az ifjuságnak.

IV. Az I. K. E. megalakítása.

Az I. K. E. megalakítására s programjának megvalósítására egységes tervezetet adni nem lehet. A részleteket mindenütt a helyi viszonyok szabják

A nagy városokban lévő dolgok szolgai utánzata kis községekben csak ártana. Például a fővárosban az egyesületi munkának kissé kozmopolita jellege van, ellenben a vidéki egyesületen rajta kell hogy legyen tápláló anyjának, az Egyháznak és működési terének, a városnak, vagy falunak a jellege. Ezek a vidéki egyesületek lesznek a magyar Ifjak Keresztyén Egyesületeinek igazi típusai, amelyek magukon fogják viselni a magyar evangyélizáció jellemző bélyegét.

Próbáljuk nagy vonásokban lerajzolni egy ilyen egyesület megalakulásának, a következő fejezetekben pedig működésének a képét.

Alig szükség említeni, hogy mikor valaki — akár lelkész, akár világi férfiú, vagy ifju — I. K. E. alakítására szánja magát, igen nagy munkára vállalkozik. Az ifjuságot megnyerni az Evangyéliomnak nemcsak a legszükségesebb, hanem egyszersmind a legnehezebb feladat is.

Az első feltétel, amely nélkül siker nem képzelhető, az, hogy legyen egy *határozott keresztyén meggyőződésű ifjaktól álló mag*. E nélkül hiába akarnánk komoly és maradandó dolgot alkotni. Nem helyettesítheti ezt a tökéletes szervezet, sőt a szervező egyén buzgalma és tevékenysége sem. Sokan megpróbáltak már hazánkban egyesület alakításával. Az előfordult kudarcok legnagyobb része erre a pontra vezethető vissza. Rendszeresen ez történik: A kihirdetett összejövetelekre az újság-vágy kezdetben sok ifjút vonz. Az ifjak meghallgatják a hozzájuk intézett többé-kevésbé jó beszédeket. Nem sokára azonban — érthető okból — a gyűlésekről elmaradoznak s az egyesület vezetője úgy véli, hogy az ott maradt néhány ifjuval már foglalkozni „nem érdemes“. — Tudniillik a mi evangyéliumhirdetésünkben országszerte a „tömegmódszer“ divik. Ez hatásosabbnak látszik. Pedig bebizonyított tény, hogy míg szónoki beszédekkel egy lelket megnyerünk, addig az egyénnel való foglalkozás révén tizszerte több eredményt érünk.¹ Gyakran hosszú előkészületet kíván a munkatársak nevelése és toborzása. De ha 4–5 ifju megérti, hogy miről van szó s magáévá teszi az ügyet, — kezdetnek az elég. Az egyesület munkájának fejlődésével számuk szaporodni, egyesülők erősödni fog.

Ezek az ifjak lesznek az egyesület rendes, aktív tagjai. jóakaratu ügyvivői. Az egyesület evangyéliumi szelleme az ő életökben és viselkedésökben lesz nyilvánvalóvá. Az ő feladatuk nem az, hogy beszédeket tartsanak, buzdítsanak, hanem az, hogy példák és barátok legyenek, akiket szívesen követnek a többi ifjak. A közömbösek előtt ők a bizonyosságai, hogy a keresztyénség nemcsak dogmák és formulák összesége,

¹ Minap így fejezte ki magát egyik nagy francia prédikátor: „Az evangyélium hirdetésének hovatovább el kell veszítnie prédikációi alírját, hogy a bizalmas beszélgetés és szabad vitatkozás jellegét öltse föl“. W. Monod: Savons nous évángéliser? Páris 1908: 14. 1.

hanem magán foglalja az igazi erő, az igazi öröm, az igazi boldogság titkát s egyedül képes az élet-valódi létet s célját megadni. Ők hívogatnak más ifjakat az egyesületbe s ott képességek szerint foglalkoznak velök. Az Ifj. Ker. Egyesületek alapítójának szavai szerint „az ifjakat egyedül kell vonni s egymás révén kell vonni”.

Az I. K. E. gyűlései.

Az egyesület munkájának sarkalatos része: a bibliaolvasógyűlések. Az Isten Igéje és az imádság az az erő, amely szüntelenül megújítja a tagoknak Istennel és egymással való egységét, barátságát.

Jó, ha a bibliaolvasó gyűlésen minden ifju kezében ott a Biblia. Az egyesület szerezen kellő példányt e könyvből. A jelenlévők figyelme éberebb lesz, ha a fölvetett szöveget verseként, sorban olvassák.

A tárgy megválasztása gondot és tapintatot kíván. Lehetőleg az egyesület sajátos viszonyaihoz kell azt alkalmazni. Szükséges, hogy a kitűzött bibliai szakasz jó előre köztudomásu legyen, hogy otthon minél többen elolvashassák s tanulmányozhassák azt az össze-
jövétel előtt.

Fölvehetjük a Biblia valamelyik könyvét fejezetről fejezetre. Am a gyűlések így nem oly vonzóak, mintha egységes, vagy egymástól független történeti hittani és erkölcsi tárgyakat tűzünk ki.

A Biblia értelmében a fősúlyt a buzdításra, az erkölcsi hatásra tegyük, szóval az evangélizálásra s ne a tudományos fejtegetésre

A szónokok beszéde és imádsága legyen egyszerű, természetes, népies. Legyen rövid, határozott és őszinte.

Ha a gyűlésen egyazon tárgyról több egyén beszél, azzal az összejövétel hatásosabbá és épületesebbé válik. Nem az a fő, hogy a gyűlés vezetője sokat beszéljen, hanem az, hogy másokat tudjon beszéltetni. Ő röviden bevezeti a kiűzött tárgyalást s fölhívja a jelenlévőket a hozzászólásra; igyekszik a főgondolatokat másokkal domboríttatni ki. Végül röviden összefoglalja az elhangzottakat, kipótálja a hiányokat s élénk buzdító szavakat intéz a hallgatóságához. Fontos dolog, hogy e gyűléseken minden ifju teljes szabadsággal, tartózkodás nélkül beszélhessen. Lassanként így ki-ki hozzászokik a felfogásbeli önállósághoz és a szabados előadáshoz, úgy, hogy néhány év múlva az egyesület tagjai közül többen képesek lesznek arra, hogy ők maguk felváltva vezethessék e gyűléseket. Különbö-
nem az a lényeges, hogy milyen módszerrel, hanem az, hogy milyen lélekkel tanulmányozzuk a Bibliát. Az a fő, hogy az Isten Igéje lakozzék közöttünk s a lelkek foglyul vitessenek a Krisztus lábához.

A kisebb egyesületek munkája többnyire az efféle összejövetelekre szorítkozik. Kívánatos azonban, hogy ahol lehet, másik összejövétel is tartassék hetenként, legalább a téli hónapokban. Ennek a tárgyai különféle

ismeretterjesztő, irodalmi előadások, szavatok stb lehetnek. Különösen kiemeljük itt az apologetikai és társadalmi kérdések nagy fontosságát, amelyek különösen izgadják a mai kor emberét. Az egyesület alkalmas hely e problémák megvitatására.

Az ifjusági érekkar szervezése csaknem minden egyesülettel kapcsolatban megvalósítható.

A nagyobb egyesületek jól teszik, ha a téli hónapokban kétszer-háromszor szélesebb körű, családias jellegű estélyt (ha lehet szeretetvendégséget) rendeznek, amelyre nőket is meghívják. A tánc természetesen ki van zárva, de ez nem akadály, hogy az ilyen egyesületi esték kedélyes, vidám, nemes szórakozást ne nyújthassanak a jelenlévőknek.

VI. Az I. K. E. helyisége.

A vidéki egyesületek nagy része az összejövetelek alkalmával egy-egy iskolateremben gyűl össze. Ez igen jó gazdálkodás, de teljesen alkalmatlan arra, hogy az egyesületi munka lendületet vegyen. Az egyesület megvan, de míg otthona nincs, addig az ifjusági zömére hatni nem képes.

Az I. K. E. meg kell hogy adja a fiatakságnak egy olvasókör jogosult és megengedett előnyeit. Az egyesület a maga programját csak úgy képes megvalósítani, ha alkalmas helyisége van.

Egy 8—10 ezer lakost számláló alföldi község Ifjusági Keresztyén Egyesületét ilyennek képzeljük: 500 négyszögletes porta. Rajta egy-zerü tiszta fehér ház, amelyben egy előszoba, egy társalgó, egy olvasó és egy előadó terem van. A szobák fehérré meszelt tiszta falakkal, napsugaras, pipafüsttől mentes, tiszta levővel, hasznos eszmececerékkel; vidám szórakozásokkal; ezek mellett a lélek kenyere s az örök élet víze a jó könyvekben, lapokban, keresztyén folyóiratokban. Az udvaron testedző tornaszerek, árnyékos, enyhítendő fák, virágos ágyak. Ez a Keresztyén Egyesület háza, a fiatakság igazi otthona. E házban az Isten nevét mindig tisztelettel említik. A beszélgetés, sőt még a tréfa és nevetés is mindig becsületes és tiszta. Mindent áthat, mindent megneemesít itt az evangélium szelleme. Az egyesület középpontja nem az előadóterem, hanem az olvasó és társalgó szoba. Ezeket keressék fel az ifjak minél gyakrabban. Itt estéiket eltölthetik anélkül is, hogy kénytelenek volnának valami összejövetelel részt venni. Az egyesület ugyanis nyitva van minden jó magaviseletű ifju előtt, bárminő annak a vallása vagy vallási véleménye, mint pártoló tag élvezheti mindazon előnyöket, amelyeket az egyesület nyújt. Az egyesület azért vonzza az ifjakat, mert bebizonyítja nekik, hogy tiszteli függetlenségüket és szabadságukat s nem tekintéllyel és erőszakkal akar

¹ A magyar ember nem tud szórakozni. Talán innen van hazánkban a kártya borzalmas népszerűsége. Tanítsuk meg ifjainkat tiszta és nemes szórakozásokra!

velek bánji, hanem ráhatással. Az egyesület ezt mondja minden ifjunak: Én eleget akarok tenni a te jogosult szükségeidnek, minden hátsó gondolat nélkül. Barátokat adok; alkalmat nyujtok a tiszta és nemes szórakozásra; eszközöket adok, hogy művelődhessél. Lehet, hogy az egyesület egyik másik tagjával való érintkezésed közben a lelked mélyén szunnyadó vallásos érzet fölébred; ennek örvendeni fogok s hajlandó leszek téged vezetni az új uton. De légy nyugodt, szabadságodat mindig s mindenestre tiszteletben tartom.

Célszerű, ha a helyiséggel rendelkező nagyobb egyesületekben foglalkozási ágak szerint külön szakosztályok alakulnak. Másrészt az egyesület munkája érdekében nagyfontosságú, hogy a rendes és pároló tagok minél teljesebben összeolvadjanak. Ez okból kerüljük az olyan összejövetellek tartását, amelyekből egyik csoport ki van zárva. Mivel azonban az egyesületnek föltétlenül a határozott evangyéliomi alapon kell állnia, magától értetődik, hogy csak a magukat hitökben és életökben nyíltan keresztyéneknek valló ifjak, t. i. a rendes tagok vehetnek részt az egyesület igazgatásában.

VII. Az I. K.-E. mint közérdekű intézmény.

Az elmondottakból látható, hogy az I. K. E. az ifjuságra való erkölcsi és keresztyén hatás leghatalmasabb eszköze. Az ifju teljes és harmonikus fejlődésére törekszik s a lélek és test ellenségeivel való küzdelem végzésére magukat az ifjakat használja fel. Az I. K. E. azt akarja, hogy a magyar ifju tiszta, erős és vidám legyen; azt akarja, hogy egykor hű férj, jó családapa, munkás, becsületes férfiú, felvilágosodott polgár váljék belőle; s mindenek fölött azt akarja, hogy egyházának őszinte, szabad meggyőződésű, öntudatos tagja legyen. Ki a megváltó Jézushoz tért, az Ő Lelke által újjászületett és az evangyéliom szerint él; s az azt akarja, hogy az olyan ifju, olyan férfiú legyen, aki képes megvalósítani azt az életet, amelynek Jézus a példaképe és adója. Következésképp, az ifjusági keresztyén egyesületek ügye olyan közérdekű ügy, amelynek helyet kell foglalnia mindazok szívében, akiket az Isten és a haza szeretete lelkesít. Az egyesületnek szüksége van az érett emberek tapasztalására és tanácsára. Munkája bonyolult és kényes természetű s gyakran vet föl nehezen megoldható problémákat. Az ifjaknak szükségök van arra, hogy az idősebbek eszméi és irányításai ihlessék őket. A legjelentékenyebb egyesület helyes vezetése megkívánja, hogy legyenek az ifjak között idősebb emberek is, akik társadalmi állásukkal és kegyességökkel az egyesületi munka hitélet emelik. A városi egyesületek mellett lelkészekből és világiakból álló tanács legyen, nem azért, hogy őket az aprólékos dolgokban irányítsák, hanem azért, hogy meg lehessen őket kérdezni minden fontos ügyben. Az egyesületnek szüksége van általában mindazok rokonszenvére, imádságaira, tanácsaira és anyagi támogatására,

akik az ifjuság között való keresztyén munka jelentőségét meg tudják érteni.

Ha ezt megértik lelkipásztoraink s világi hitestvéreink, az Ifjusági Keresztyén Egyesület hazai református és evangélikus egyházaink mellett mindenütt megalakul, szilárdan meggyökerezik s hathatósan hozzájárul az Istenországa terjedéséhez, hazánk boldogításához.

Függelék.

Alapszabálytervezet.

1. §. Cim: A . . . . . i ifjak Keresztyén Egyesülete.

2. §. Az Egyesület célja az, hogy egy társaságba gyűjtse azokat az ifjakat . . . . (Párisi Alap, l. 4. lap).

Az Egyesület az Ifjusági Keresztyén Egyesületek magyar Nemzeti Bizottságához tartozik.

3. §. A cél elérésére szolgálnak: a) a Szentírás olvasása, b) a templomi istentiszteletek látogatása, c) a társas összejövetellek, d) az önképzés, e) könyvtár és lapok, f) a keresztyén szeretet gyakorlása, g) a tagsági díjak és önkéntes adományok.

4. §. Az Egyesület tagjai: a) *pártoló tag* lehet minden jó magaviseletű ifju, vallására és vallási véleményére való tekintet nélkül, ha 16 ik életévét elérte s évenként 2 korona tagsági díjat fizet; minden belépő tag először csak pártoló tag lehet; a pártoló tagok az Egyesület összes előnyeit élvezhetik, csupán nem szavazhatnak b) *rendes tagok* az olyan férfiúk, különösen ifjak, kik a 2. §-ban kifejezett föltételeket meggyőződésből elfogadják, jelét adták, hogy az Egyesület érdekében munkálkodni készek, 18-ik életévüket betöltötték s évenként legalább 2 korona tagsági díjat fizetnek; c) *rendkívüli tagok* az olyan férfiúk és nők, kik az Egyesület törekvéseit erkölcsileg és anyagilag támogatni készek s évenként legalább 1 korona tagsági díjat fizetnek.

Csak a rendes tagoknak van szavazati joguk, ők a választók és választhatók.

5. §. Az Egyesületben minden jó magaviseletű ifju szívesen látott vendég.

6. §. Az Egyesület hivatalnokai: a) *az elnök*; csak érett koru férfiú lehet (lehetőleg világi); összehívja és vezeti a köz- és választmányi gyűléseket; a határozatok foganatosítására felügyel; b) *az elnök*, helyettesíti az elnököt akadályoztatása esetén; c) *a titkár* felügyel az egyesületben, rendezi az összejövetelleket, gondoskodik előadókról s általában arról, hogy az egyesület működése céljának minél jobban megfeleljen; d) *a gazda*; csak érett koru férfiú lehet; az egyesület pénzét kezeli, amely önkéntes adományokból, tagsági díjakból, szeretetvendégségek jövedelméből gyűl össze s a kifizetéseket eszközli; e) *a jegyző*; a köz- és választmányi gyűlések jegyzőköny-

vét vezet s az egyéb írásbeli teendőket végzi; f) a könyvtáros; az Egyesület könyvtárát és lapjait kezeli.

Az egyesületet hatóságokkal szemben az elnök képviseli.

7. §. A választmányba a tisztviselőkön kívül legalább 6 tag választandó.

A választmány minden fontos ügyet előkészít, elintézi, a kiváló fontosságukat a közgyűlés elé bocsátja.

A választmány hatáskörébe tartozik a jelentkezett új tagok felvétele, a tisztviselők működésére való felügyelet.

A választmány az Egyesület fegyelmi hatósága; az elnök vagy titkár jelentésére a fegyelmi ügyeket a vádlott meghallgatása után bíráló alá veszi s ha a vétséget bebizonyítottknak találja, az illetőre a vétséghez mért büntetést szab; a büntetések: megintés, megdorgálás, az Egyesületből való kizárás.

A választmány fegyelmi esetekben zárt ülésben határoz; egyéb ügyek tárgyalásánál az Egyesület többi tagjai is jelen lehetnek, a tanácskozásban és szavazásban azonban részt nem vesznek.

8. §. Közgyűlés évente legalább egyszer, az év első hónapjában tartandó; tárgya a tisztviselők megválasztása s a választmányból eléje utalt ügyek; a közgyűlés elé a választmány az Egyesület egész évi működéséről jelentést terjeszt; a közgyűlésen a rendes tagok felének a jelenléte szükséges, ellenkező esetben két hét múlva tartandó meg, mikor a megjelenők érvényesen határozhatnak.

9. §. Feloszlás esetén az egyesület vagyona a helyi hatóság felügyelete alatt biztos helyen gyűmölcsötzetendő, míg új Ijúsági Keresztyén Egyesület nem alakul; ha ez tíz év alatt nem történék meg, az Egyesület vagyona jótékony célra fordítandó.

Az alapszabályok módosítására, valamint az Egyesület vagyonának hovaforítására vonatkozó közgyűlési határozatok foganatosítás előtt a m. kir. belügyminiszteriumhoz jóváhagyás végett fölterjesztendők.

10. §. Ezen alapszabályok három példányban, az ideiglenes elnök és jegyző aláírásával a főszolgabírói (polgármesteri) hivatal után a m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjesztendők; ha az egyesület ez alapszabályokban meghatározott célt és eljárást meg nem tartaná, amennyiben működésével az állam, vagy egyesek vagyoni érdekét veszélyeztetné, a m. kir. kormány által felfüggeszthető s a felfüggesztés után elrendelt szabályos vizsgálat eredményéhez képest végleg felosztható, vagy pedig az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlás terhe alatt kötelezhető.

Kelt.....19.....

ideigl. jegyző

ideigl. elnök,

Jegyzet. Aki komolyan érdeklődik az Ijúsági Keresztyén Egyesületek iránt s az itt jelzett utasítá-

sokon kívül egyéb kérdésekre is óhajtana feleletet, forduljon bizalommal az erdélyi egyházkerület szervező irodájához (Tóthfalusi József lelkész Marosvásárhely, Szentgyörgy-utca 9. sz.) vagy e sorok írójához (Budapest, VIII. kerület, Kemény Zsigmond-utca 15. sz.), aki ez ügyben bárkinek készséggel szolgálatára áll; sőt kötelessége az egyesületek szervezésénél a szervező kívánságára személyesen megjelenni s az ifjúságnak, valamint az Egyesület pártfogóinak buzdításában tőle telhetően közreműködni. Szolgálatának igénybe vétele semmiféle nyagi kötelezettséggel nem jár.

Kónya Gábor.

Isten ígéje.

A kereszt.

... Aki engemet akar követni, tagadja meg magát, vegye fel az ő keresztjét s kövessen en em t. e. Márk. VIII. r. 34. v.

Jézus a menekülés után. Ott áll övével Cezárea kapuinál. Előtte a királyi város gyönyörű kertjeivel. A paloták falai ragyogóan emelkednek ki a pálmafák sötét lombjai közül. A görög istenek márvány szobrai átszillannak az oleanderek virággal rakott ágai között. Karcsu, magas nyárfák, rezgő levelükkel, komoly örök gyanánt állanak a tündöklő pompa mellett, komoran, csöndesen. A távolban ott emelkedik az örök hó fényében tündöklő Hermon, a végtelen égbe. A tanítványok mámoros pillantással, ujjongó ajakkal csodálják e képet. Pedig még felségesebb kép vár rájuk: a mennyei város dicsősége. Avagy nem éppen most jelentette ki a Mester Péternek, hogy ő a Messiás, a világ ura? Most jön az az ország, mely feljebb való minden királyságnál; most fogunk ülni arany trónusokon és uralkodni mind e világnak végéig.

Jézus visszafordul. Lelke előtt más kép lebeg. Az is egy nagy király városa tündöklő palotákkal Jeruzálem. És benne dühöngő nép között egy magános ember, kire kimondták a halálítéletet. Hátán már a nehéz kereszt, fáradtan vonszolja a vesztőhely felé. Lelkében nincs semmi a körülötte ragyogó világból. Az ő útja a halál éjszakáján keresztül vezet. „Az ember fiának sokat kell szenvednie“.

Sokan állanak körülötte. Hivek lesznek-e? Most fog kitűnni: ki szereti igazán. „Aki az én tanítványom akar lenni, vege föl az ő keresztjét“.

Néhányan készek reá. Együtt vonultak vele Jeruzsálembe. Egyik sem hitte igazán, hogy a dolog olyan komoly legyen. S egyik sem is állotta ki a próbát. Keresztre csak egy magános ember került. Egy pár szegény asszony, akik őt szerették s kikre az nem volt veszélyes, nézték távolról, mint hal meg Ő.

Manap sokan hordozzák a keresztet. A világ is telve keresztel. Ám nem arról akarok beszélni, amey

lépített; fia; uri módon élt, elverte mindenét s a szeren-
csétlen unoka itta meg a lékozlás keserű söprejét.

Keresztyén testvéreim! Hagyjunk fel tehát a nagy-
zással, fényüzéssel, pénzsovárgással, a földi kincsnek
egy halomba gyűjtésével; ne kicsinyeljünk, ne sopán-
kodjunk, ne a pénznek hódoljunk; hanem gyűjtsünk
lelki kincset a mennyben, melyet a rozsdá és a moly
meg nem émeszhet, a lopók ki nem áshatnak, sem el
nem lophatnak, mely megmarad mindörökké. Igyekez-
zünk szent és kegyes életet élni, érzük be kicsiny keres-
ményünkkel. Elégedjünk meg azzal, amire Isten segít
bennünket becsülétes munkánk után.

Ne a nagy kincs után áhitozzunk, mert Pál apos-
tol is azt írja Timotheusnak: „Bizonyára nagy keres-
kedés az isteni szolgálat az elégséggel. Mert semmit
sem hoztunk e világra, kétség nélkül semmit ki sem
vihetünk. Hogyha pedig eledelünk és ruházatunk vagyon,
elégedjünk meg azzal. Akik pedig meg akarnak gaz-
dagodni, esnek kísértetbe és törbe és sok balgatag és
káros kivánságokba... mert minden gonoszságnak gyö-
kere; a pénznek szerelme“. (Timotheushoz írt I. levél.
6. rész, 6—10. vers.) Arany szavak, szent igazságok ezek.

Vajha minden keresztyén ember igazán megszív-
lelné s Istenhez térve elvetné e rut és gonosz bűnöket
s ki-ki megelégedve a neki jutott osztályrészszel, áhita-
tal eltelve gondolna mindig Istenre, a mi jóságos
Atyánkra, tőle várván és kérvén munkáira az áldást.
Lakozunk mindenkor szívesen az Úr hajlékába s bol-
dog megelégedéssel énekeljük a zsoltáriróval ezen szép
éneket:

Az gaz boldogság nem áll ebben,
Mennyi földi jó van kezemben
Mert az mind elmúlik:
Megelégedés, kegyesség,
Ez az igazi nyereség!

Szűcs Károly.

Egyháztársadalom.

Protestáns gyűléseink. A múlt hét a protestán-
tizmus nagy hete volt Magyarországon. Egymásután
tartották meg gyűléseiket azon protestáns egyesüle-
tek, a melyeknek feladata lesz az, hogy a magyar-
országi protestáns korhadó törzsébe életerős,
gyümölcsstermő galyakat oltsanak. E gyűlések elseje
a *Református Lelkész-egyesület kongresszusa* volt
Budapesten, a vármegyeház disztermében. Kétségtele-
nül sok jóakaró által szép munkát végezett az egybe-
gyűlt lelkészség s ha e gyűlézésnek más eredménye
nem is lenne, mint az, hogy a különböző kerületek
és protestáns felekezetek lelkészei az egymásra való
hatásban jobban és jobban felismerik hivatásuk nagy
rendeltetését, már az is szép eredmény lesz. Az 1848.
XX. törvénycikk végrehajtásának erőteljes sürgetése s
a protestáns felekezeteket sértő „Ne temere“ kezdetű
pápai bulla egyhangú visszautasítása lelkes momen-
umai voltak a lefolyt kongresszusnak, a melynek neve-

zetes mozzanata volt még, hogy elnöknek csakugyan
dr. Balthazár Dezső esperest választották meg. Sor-
ban második gyűlés volt a szept. 30-án megtartott
Vallás, egyenlőségi egyesület alakuló közgyűlése, a
a mely iránt szintén szép érdeklődés mutatkozott
mindaddig, amíg arra számítottak az egybegyűltek,
hogy csakugyan az evangéliumi hitet követők egy-
házvédő alakulása lesz. Hogy nagyobb lelkesedést
nem hoztak magukkal a jelenlevők, oka az, hogy
tiszán politikai alakulást láttak benne s mögötte
valami *titokzatos homályt*, a melyet nem látni jónak
felfedni a szervezkedést kezdeményezők befátása. De
kétségtelenül jóakarattal kell néznünk jövője elé an-
nak is, mert ennek létesülésében is azt kell lássuk,
hogy a halódó magyar protestánsizmus életre képes
és élni akar. Ez egyesület vezetői sorában Antal Gá-
bor ref. püspökön és Zsilinszky Mihály ág. ev. fő-
gondnokon kívül a különböző protestáns felekezetek
egelőkelőbbjei vannak. A harmadik gyűlés bár al-
kalmoszerű volt, de egyáltalán nem kívánt magának
országos hirt és jelleget: a *Kálvin szövetség* választ-
mányi ülése volt. E szövetségnek, tudjuk, hogy Ke-
nessey Béla ref. püspök, dr. Kovács S. ny. min.
tanácsos, főgondnok, Bernáth István orsz. képviselő
országos gazdaszövetség igazgatója, Petri Elek buda-
pesti lelkész az első munkásai, akikhez csatlakozik
egy egész kis tábora azoknak, a kik mint jó refor-
mátusok, szerető gonddal és hű odaadással, csendes
de kitartó munkában óhajtkák Kálvin egyházának ér-
dekeit szolgálni. Ezek között említjük meg özv. dr.
Kolozsvári Lajosné urnőt, dr. Németh József min.
tanácsos, dr. Kovács E. orsz. képviselő atyánkfiait,
P. Horváth Zoltán fővárosi ügyvédet, az egyesület tit-
kárát stb. A választmányi gyűlés már is életrevaló
dolgozattal foglalkozott s úgy látszik, hogy ez egye-
sület egész munkája a gyakorlati kérdések megfej-
tésével s az élet szükségleteinek kielégítésével fog
foglalkozni. A *szociális ismeretek terjesztése, ref. nő-
védő és árvaegyletek szervezése, tanoncotthonok lé-
tesítése s a külföldre vándorló magyarság megmen-
tése érdekében folytatott sikeres tanácskozást az,
egylet választmánya*. Negyedik nap a *Protestáns
Irodalmi Társaságé* volt, egyfelől az elhunyt világi
elnök Hegedüs Sándor emlékének szentelve, másfelől
a rendes évi közgyűlés, melybe szépen illeszkedett
be a Lorántffy Zsuzsánna. egylet házi estélye s a
belmissziói egyesületek ismertetése céljából ezek meg-
látogatása. Irodalmi Társaságunk kitartó s nagy tu-
dományu, lankadatlan titkára Szöcs Farkas tanár buzgó
lelkülettel vezeti a Társaság szellemi ügyeit s ezért
az évről-évre fejlődik és hódítón tör előre a protes-
táns érdeklődők köreiben.

Ime, csak egy pár nap alatt a protestáns és orszá-
gos jelentőségű mozgalmakból Magyarországon.

Vezesse tovább azoknak munkáját a Krisztus
lelke!

régen varázsszer volt, ma játékszerré változott, a keresztből, a delnök nyakán, melyből káprázatosan tüzel a gyémánt s mely maga is fénylik a fénytelen selymen.

De nem csillog-e ott a konfirmáló leánykák fekete ruháján is a komoly jelvény: a kereszt, sárga aranyból, miből Jézusnak olyan kevés jutott s mire még kevésbé vágyott.

Nem viselik-e a világ „fejedelmei és hatalmasai“, akiknek üzemleit Jézus úgy elitelte és szolgálknak — ha kitüntetni akarják — nem ezt adják-e: a gyalázat jelét?! És akinek életutja véren és holttesteken vezet át, készen embertársaiért vért ontva hallni meg, nem ezt hordozza-e, s hőssé lévén, nem ezzel tisztelik-e meg? Mind, mind hordozzák ezek a keresztet.

Fejed csóválod? Hagyjuk a várost s gyerünk ki a Kálváriára. Hány kereszt-domb s Kalvária-hegy van ugy-e a nagyvilágban? Lám, odafönt egy kolostor, Kalvária-ut kigyózik fel hozzá a hegy csucsára. Nézz oda! Ott az igazi kereszt-hordozók. Avagy nem hagytak el ők mindent, atyát, anyát, házat, tűzhelyet, nőt és gyermeket? Állnál csak velem itt fent egy enyhe nyári estén, mikor alulról a város zaja, mint távoli folyó csobogása, csak elhalóan hatol fel hozzád; mikor az égen az utolsó rózsás felhő is eloszlott s a Kálvária-ut hársairól édes, mámorító illat árad széjjel: megértenéd, miért lehet oly drága így elhagyni a világot.

„Ott áll a kereszt rózsáktól ölelve,
Ugyan e kettőt társul ki téve?”

De hagyd a kegyes remeteséget. Jöjj velem le a mozgalmas életbe. Járd be a világot és nézd ott a harc mezéjén átszurt és vérző emberek felett vörös keresztel lobognak a zászlók. Nézd a seregeket, melyek kék és fehér keresztet alá gyülekeznek. Mind, mind a mi kulturánknak áldozatai, amelyet pedig úgy szeretünk keresztényinek nevezni.

Vagy olvasd Délfranciaország őskeresztényeinek megkapóan egyszerű szavait, amit Blandinájukról a kis idéttlen rabszolga leányról beszélnek, akit fatörzshöz kötve vetettek a vadak elé s hogy ez a látvány másoknak hogy juttatta eszébe a Megfeszítettet, mint lobbanott a lángra erős, örvendező imádsága másoknak bátorságát, látván, hogy aki Krisztus dicsőségeért szenved, annak minden pillanatban közössége van az örökkévaló Istennel.

Mind, mind hordozzák.

Ha kérded, hogy hol vannak az igazi kereszt-hordozók, amilyeneket Jézus kívánt: a felelet nehéz. Hisz nem gunyból s nem elkeseredéssel írom ezeket. „Világ“ és „Kereszt“, oly bámulatosan összeolvadtak, hogy seholy sem mondhatod: ime itt, vagy ime ott van. Mert utójára is kérdezd meg magadtól, vajjon nem könnyebb-e a Jézusért való lelkesedés mámorától izzó pillanatában odadobni az életet, mint a mindennapi élet terhei és kísértései között valóban szerinte és övele élni?

Am e kérdést nem azoknak tettük fel, akik üres

és rest szívűek, akiknek lelke tunya és sivár; de szól azokhoz, akik éheznek és szomjuhozzák az igazságot; szól azokhoz — a sóvárgó lelkekhez, akik szorongások között értik meg azt, amiért az emberiség utcákon, hegyeken, tornyokon és házakban keresztet állít, odavonatzván e jelhez, mint a bűnös tettének színhelyére.

Németből: *Berde Sándor.*

Kegyesség útja.

A boldog megelégedés többet ér, mint a nagy vagyon.

„Sok gazdag bizik az ő kincsében, De én bizom csak az Istenben, Minthogy szegény vagyok, Mert aki Ő benne bizik, Soha meg nem csalatkozik“. Mély hálátelt szívvel zengem ezen szép éneket a hívek gyülekezetében; de egyszersmind nehéz gondok és fájó érzések nehezdednek szívemre, elgondolva, hogy ezen a mai pénzsovár világon mily sok ember rohan a vakszerencse után, főcélja pénzt gyűjteni, — hitvallása pénzszekrényét megtölteni. Kuporgatnak, sanyarognak, nem egyszer keresztényeknek nem illő eljárásokhoz folyamodnak, hogy minél több nyereségre telessenek szert. Mintha bizony a pénz és bőség volna a boldogság forrása. Óh nem keresztényen testvéreim! ezerszer nem. A legnagyobb kincs, amely boldogságot szerezhet, az Istenben vetett bizalom, jó erkölcs, a tiszta hit és a boldogság, megelégedés. Ha ezek megvannak, akkor a kevés is elég nekünk, mert ezek megáldják és megsokasítják azt. A gazdagodás utáni vágy, mint elolthatatlan szomjuság gyöttri a lelkeket. Akik ebben sinlenek, még a bőség és vagyon örömeiben is a szegénységtől félnek. Sok szomorú példa mutatja azt, hogy a pénz szerelme az embereknek csak gondot, aggodalmat és nyugtalan-ságot szerez. Ezzel kél, ezzel fekszik munkabíró korában s a lélek gyötrelmévé válik akkor, mikor már nem tud dolgozni. Zsémbelevé fészkelődik napról-napra támlásszékében; mindig dörmög, mindig haragszik, soha semmi sincs kedve szerint. mindig a nagy szükségét kiáltja, ha valamire pénzt kell kiadni. Semmiben sem találja örömét, nem tud szórakozni, mindig csak nagy vagyonára gondol s azon sajnálkozik; hogy kell megélni. Ha élete végéhez közeledik, akkor ismét azon törí a fejét és aggodalmaskodik, hogy kire hagyja, hova tegye vagyonát, kivált ha nincs örököse. De ha van is, az sem szerez boldogságot, sőt ha nem igaz kereszt-mény, nincs is rajta Isten áldása. Óh, sokszor megtörténik, hogy a sok szorgalommal, fáradsággal gyűjtött vagyon semmivé lesz azoknak kezén, akikre szállott. Bizony sok családnak történetét e pár szóban lehet leírni: „nagyapjok szántott, az unoka lopott!“! Vagyis más szavakkal: a munkás és szorgalmas nagyapa éjt, napot egygyé téve fáradozván meggazdagodott, házat

Ország-világ.

A nemzeti védekezés grogrammja. Igen érdekes és tanulságos cikket ír a *Pesti Hírlap* f. évi 238. száma e címen, melynek főbb pontjai ezek:

I. *Magyarországon új közigazgatási és politikai beosztást* kell adni a vármegyéknek és a választókerületeknek új rendezésével, hogy ezáltal úgy a törvényhozásban, mint a törvényhatóságokban a magyarok túlsúlya biztosított legyen s egyszersmind a közigazgatás fegyvereivel is akadályt gördítsünk a nemzetiségi terjeszkedés elé.

II. Az ország mindama pontjain, melyeken a változó népáramlások elnyomással fenyegetik a magyar fajt, amelyeken a nemzetiségek terjeszkednek, a magyarságot *új telepítések* és parcellázások által erősíteni kell. *Nemzeti birtokpolitikát* kell teremteni, mely földhöz juttatja a magyar népet és beékeli az idegen ajku lakosság közé.

III. *Magyarosító kulturpolitikát* kell folytatni, mely kezdődik a magyar tannyelvű kisdudóvóval s folytatódik a magyar tannyelvű népiskolával és magyar népkönyvtárral és amely fokról-fokra magyar tannyelvűvé teszi Magyarország összes iskoláit. Az állam nyelvének terjesztése természetesen a gyermek és ifjkorban a legkönnyebb; nem szabad tehát mulasztanunk semmit az iskolában, mert azt sohasem pótolhatjuk helyre a kaszárnyában vagy a választói urna előtt.

IV. *Magyar-nemzeti pénzügyi politikát* kell inaugurálni. A pénznek is magyarosító politikát kell szolgálnia. Nagy szerencsétlenségünk, hogy egész pénzügyi világunk közömbös a nemzeti célok iránt. Tanuljunk a nemzetiségektől, amelyek különösen Erdélyben kezdik ki-pusztítani a magyarságot.

Ebben a négy irányban egyszerre kell megindítani az akciót. Egymagában egyik sem nyújthat teljes eredményt. Mert ami üres kereteket Andrássy Magyarország politikai és közigazgatási beosztásával megteremthet, azt Darányi Ignác nemzeti birtokpolitikájával, Apponyi magyarosító kulturpolitikájával és a Wekerle nemzetosító pénzügyi politikájával kell megtölteni, hogy a Kossuth Ferenc magyar iparteremtő politikájáról ne is szoljunk.

H i r e k.

Olvasd a Bibliát.

A bűnbocsánat öröme.*

(32. Zsoltár.)

E zsoltár, mint az 51. is, vonatkozásban áll Dávid súlyos botlásával, vétkeivel. De míg az 51. Zsoltár a bűnbánó fohászsal kezdődik, mely Isten irgalmaérr

* Mutatvány az *Olajág* f. é. 8. számából. Szerkeszti Paál Árpádné, Budapest Sziv-utca 8. sz.

könyörög, itt már az Isten kegyelmének tapasztalata örömhangozatra nyitja a zsoltáriró ajkát. Szükséges, hogy a gyermekeknek röviden elmondjuk a szomorú történetet, melyből látjuk, hogy mindnyájan eltévelyedtünk, hogy a szentek között is egy sincs bűn nélkül való. Dávid meglátja egyik vitézének, Uriásnak feleségét és gonosz vágy ébred benne, hogy magának elvehesse többi feleségei mellé. Hogy ezt elérje, hadvezérének, Joábnek levélben megparancsolja, állítsa Uriást a harcban oly helyre, a hol el kell esnie. Uriás meg is hal a csatában, s Dávid feleségül veszi Bethsabét. A király talán elaltatta volna lelkiismeretét, ha az Úr nem küldte volna hozzá Nátán prófétát; ez először példabeszédet mond a szegény emberről, kitől a gazdag erőszakkal elveszi egyetlen bányát. Dávid haragra lobban a gazdag kíméletlensége miatt, de most Nátán szeméretti: Te vagy az az ember! Zsoltárunkból kiolvashatjuk! mily hatása volt e szónak, hogy Dávid mennyire bánta meg bűnét, s hogy meg is nyerte az Úr kegyelmét.

A r a n y m o n d á s: Boldog az, a kinek hamissága megbocsáttatott és a kinek bűne elfelejtetett. 32. Zsoltár 1. v.

Oktató jegyzetek:

I. Bűn és nyomorúság. Mily borzasztó hatalom a bűn, hogy oly embert is, milyen Dávid volt, elejthetett. Minden bűn úgy kísért, hogy élvezetet, boldogságot ígér; s éppen az a csalárdsága, hogy miután engedelmeskedtünk neki, nyomorulttá tesz. Dávidnak is sok örömet ígért; de milyen élet volt az azután, mikor folyton lelki szemei előtt megjelent szolgálójának képe, a kit megöletett; miféle öröme lehetett, mikor lelkiismerete folyton bűnét juttatta eszébe, meg a bemoeskölt királyi becsületét, meg az Isten megszegett törvényét! Azonfelül meg volt mérgezve mindaz, a miben azelőtt tiszta örömet talált. Avagy elmehetett-e felemelt fővel az Isten hajlékához képmutatás nélkül? Énekelhette-e a zsoltárokat, miket ő maga költött? Figyelhetett-e az Isten igéjére? Imádkozhatott-e? Ki volt rekesztve az Isten társaságából! Ha mi engedelmeskedünk a bűnnek, éppen ilyen nyomorúság! a visz.

II. Bűnbocsánat és öröm. A míg Dávid takargatta bűnét, addig boldogtalan volt; de a mint megalázta magát az Úr előtt és bűnbánóan vallotta vétkeit, minden megváltozott. Most már bizalom és remény ébredt szívében, hogy az Isten nem veti meg egészen; most már kérte az Urat, hogy mossa meg álnokságából, s hogy teremtsen benne tiszta szívet. És az Isten meg is hallgatta, s kegyelmével betakarta bűnét. Ezzel egész új élet is kezdődött; most már királyi koronájánál többet ért neki az a kegyelem és irgalmasság, mivel az Isten megkoronázta. Királyi rendeleteinél többet ért neki, hogy az Isten szemeivel vezeti útján; népének szereteténél és ellenségeinél többet ért, hogy ismét az Urban örvendezhetett. Járuljunk mi is igaz óhajással a kegyelem székehez, kérjük Jézust, hogy minket is fehérre mosson az ő szent vére, akkor mi is érezni fogjuk az új, örök élet örömeit és boldogságát.

Egy fejedelem Toulonban meglátogatta a gályákat, ahol elítelt bűnösök végeztek rabmunkát. Midőn kérdezte tőlük, hogyan kerültek oda, mindegyik ártatlanságát állította s a bírák igazságtalanságáról panaszkodott. Csak egy volt, a ki

töredelmesen bevallotta vétékét. A fejedelem intézkedett, hogy ezt azonnal bocsássák szabadon, hogy ne rontsa el az ártatlan rabokat.

(November 1-ére eső bibliai rész: Sámuel II. k. 15, 1—12. Aranymondás: Mózes II. k. 20, 12.)

Kérés olvasóinkhoz. Közelebbi lapszámaink pontatlan megjelenéséért olvasóink szíves elnézését kérjük. Mentségül szolgáljon az a körülmény, hogy egyidejűleg a mi nyomda-műhelyünk berendezésével is foglalkozunk, hogy már e hó közepétől saját vállalatunk keretében adhassuk ki lapunkat s egyéb hitelesítő iratainkat.

Október 6. Gyásznapija a magyarnak ez a nap, amelyen a magyar szabadságharc bukása, Komárom vára megadása után, Haynau császári felhatalmazott véres áldozattal akarta megülni 1848. október 6-iki bécsi forradalomnak és Latour hadügyminiszter meggyilkoltatásának évfordulóját. Halalos ítéletet mondatott azon magyar tisztekre, akik a szabadságharcban a magyar ügyet szolgálták s akik a Görgey kapitulációja után fogságra jutottak és az aradi várba záratlak. Akasztófa halálra ítélte őket a császári önkény, kivéve Kiss Ernőt és Schweidelt. Később Dessewffy és Lázárt is golyó általi halálra „kegyelmezték”. Kiss Ernő, Vécsey Károly gróf, Aulich, Damjanics János, Nagy Sándor József, Török Ignác, Pöltenberg Ernő, Knézich Károly, Leininger Károly gróf, Lahner György, Dessewffy Arisztid, Schweidel József és Lázár Vilmos vértanúink nevei, a kiknek emlékezetét s hazafiai tündöklő példájukat hálás szívvel, kegyelettel áldjuk.

Komoly kérdés. Egy éltes asszony haldoklott. Közel száz éves volt. Férje, aki a hosszú utat megtette vele, ott állt ágya szélén. Kimerülve a haláltusában, öntudatlanul hanyatlott párnáira az asszony.

Egyszerre magához tért. Felnyitotta szemeit és így szólt:

- Ugy-é, sötét van.
- Igen, lelke.
- Éjszaka?
- Igen! Épen éjfél!
- Mind benn vannak a gyermekek?

Legfiatalabb gyermeke is már husz éve a sirban van. De az öreg édesanya újra kezdte élni az életet, ott, ahol egykor a boldogság elhagyta — és a Krisztusban hajtá le fejét kérdezvén: — Mind benn vannak a gyermekek?

Édes anyák! A tiétek is mind benn vannak? Benn van a János? Nem merült bele az üzletbe, meg az élvezetekbe? Benn van az Ilus? Harmattiszta még a szive? Rendszerben van minden gyerek dolga? Nyugodtan hajthatnád le fejed azonnal?

Mind benn vannak a gyermekek?

Vagy künn csatangolnak a világ vásárain? Árulva drága lelkeket, becsületüket...

A hunyadi egyházmegyéből. Szeretett főpásztorunk főtitkárja és méltóságos Kenessey Béla püspök ur, az egyházkerületi főjegyzővel Nagy Károly reform.

teológiai igazgató urral és az egyházkerületi közügy-igazgatóval, nagyf. Jancsó Lajos nagyenyedi egyházmegyei esperessel a hunyadi egyházmegye püspöki vizsgálatából e hó 7-én tért vissza. Hunyadi egyházmegyénk egyike a legnagyobb s legnehezebb viszonyok között élő egyházmegyéinknek s meg vagyunk győződve, hogy áldásos hatású lesz e püspöklátogatás és vizsgálat ezen egyházmegyénkben.

A katolikus nagy gyűlés tanulságai. E cím alatt jövő számunkban, a mely a mostani kettős szám után e hó 18-án fog megjelenni, érdekes tanulmányt fogunk közölni, részletesen ismertetve a magyarországi katolikusok egyházszervezkedési munkáját.

A marosvásárhelyi Tanonc-otthonból. Előző számunkban jeleztük Tanoncotthonunk létesítését. Most ujabbáa 3 gyermek felvételét határozta el a felügyelő-ség, s a kilátások szerint legközelebből egy fiók-otthon létesítése válik szükségessé.

Mai képünk egy kis részlet a híres Szovátáról, a hol dr. Agyagási Károly vármegyei főorvos atyánkfia buzgólkodására ref. templom fog épülni. Szováta a marostordamegyei só-vidékhez tartozik, bükk — erdős, só-sziklás vidéken.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban
mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappannával!

tisztítsunk. Eszappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

Több példány postán